

**การตีความปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะ
โดยใช้อรรถปริวรรตศาสตร์ของฟรีดริช ชไลเออร์มาเคอร์
Interpreting the Philosophy of Puraṇa Kassapa by
Employing Hermeneutics of Friedrich Schleiermacher**

พระมหาวัชรธรรม ศรีชัย (Phramaha Waruntorn Srikhuy)¹

Received: May 4, 2024

Revised: October 29, 2024

Accepted: October 31, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตีความปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะโดยใช้อรรถปริวรรตศาสตร์ของฟรีดริช ชไลเออร์มาเคอร์ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 กล่าวถึงการตีความปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะว่าเป็นอภิปรัชญา และอภิปรัชชาวิธี โดยปรัชญาต่างสำนัก และชี้ให้เห็นว่าการตีความเช่นนี้เป็นการตีความโดยใช้กรอบความคิดของตน ไม่ใช่การตีความเพื่อเข้าใจจุดมุ่งหมายปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะ ส่วนที่ 2 กล่าวถึงความหมาย ความเป็นมา และความสำคัญของอรรถปริวรรตศาสตร์ ส่วนที่ 3 กล่าวถึงอรรถปริวรรตศาสตร์ของฟรีดริช ชไลเออร์มาเคอร์ คือ การตีความเชิงไวยากรณ์ และการตีความเชิงจิตวิทยา ส่วนที่ 4 ได้ตีความปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะโดยใช้อรรถปริวรรตศาสตร์ของฟรีดริช ชไลเออร์มาเคอร์ เสนอว่า ปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะเป็นสสารนิยม พร้อมกับโต้แย้งว่าการตีความว่าปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะเป็นปรัชญาที่ปฏิเสธบุญบาป เป็นการตีความที่ผิดพลาด เพราะว่าแนวคิดเรื่องบุญบาปเข้ากันไม่ได้กับสสารนิยม

คำสำคัญ: ปุณณกัสนปะ, ปรัชญา, ฟรีดริช ชไลเออร์มาเคอร์, อรรถปริวรรตศาสตร์

Abstract

This academic article aims to interpret the Philosophy of Puraṇa Kassapa by employing the hermeneutics of Friedrich Schleiermacher. The article is divided into four parts. Part 1 discusses the interpretation of Puraṇa Kassapa's philosophy as Akiriyavāda and immoralism by different schools of philosophy. It points out that such an interpretation is based on one's framework. In other words, Puraṇa Kassapa's philosophy is not being interpreted to understand its purpose. Part 2 discusses the meaning, background, and importance of hermeneutics. Part 3 discusses Friedrich Schleiermacher's hermeneutics, specifically the grammatical and psychological interpretations. Finally, Part 4 interprets Puraṇa Kassapa's philosophy using Friedrich Schleiermacher's hermeneutics and proposes that Puraṇa Kassapa's philosophy is materialistic. Furthermore, it argues that interpreting his philosophy as denying merit and sin is incorrect, as the concept of merit and sin is incompatible with materialism.

Keywords: Puraṇa Kassapa, Philosophy, Friedrich Schleiermacher, Hermeneutic

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Doctor of Philosophy Program in Philosophy and Religion, Faculty of Humanities, Kasetsart University

บทนำ

สาธารณรัฐอินเดียมีชื่อเรียกอย่างหนึ่งว่า ชมพูทวีป เป็นดินแดนที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ปรัชญา เพราะปรัชญาหลายสำนักเกิดขึ้นในอินเดีย เช่น ปรัชญาพราหมณ์-ฮินดู พุทธปรัชญา ปรัชญาเชน ปรัชญาของครุทั้ง 6 เป็นต้น ท่านปुरुณกัสสปะเป็นหนึ่งในบรรดาครุทั้ง 6 เป็นนักปรัชญาร่วมสมัยกับพระพุทธเจ้าและท่านมหาวิระ ท่านไม่ได้เขียนงานทางปรัชญาไว้เหมือนนักปรัชญา ในปัจจุบันอัตชีวประวัติและปรัชญาของท่านถูกกล่าวถึงในคัมภีร์พุทธศาสนา อรรถกถาสุมังคลวิลาสินีได้กล่าวถึงอัตชีวประวัติของท่านไว้ว่า พ่อแม่ของท่านปुरुณกัสสปะมีลูก 99 คน ภายหลังท่านเกิดมาเป็นลูกคนที่ 100 พ่อแม่จึงตั้งชื่อว่า “ปุณณะ” แปลว่า “เต็ม” พ่อแม่ของท่านมีนามสกุลว่า “กัสสปะ” ด้วยเหตุนี้ท่านจึงมีนามว่า “ปुरुณกัสสปะ” ตลอดชีวิตการครองเรือนไม่มีใครว่ากล่าวตักเตือนหรือตำหนิตาน ท่านจึงตัดสินใจหนีออกจากบ้าน ในระหว่างทางกลุ่มโจรได้ชิงเอาผ้าถุงผ้าห่มของท่านไป ท่านไม่รู้จักรูปวิธีการปกปิดร่างกายด้วยใบไม้และหญ้า จึงเปลือยกายเดินผ่านหมู่บ้านประชาชนเห็นท่านกลับเข้าใจว่าท่านเป็นพระอรหันต์ มีความมกน้อยจึงได้นำอาหารคาวหวานมาถวาย ท่านคิดว่าตนได้รับลาภสักการะเพราะไม่ได้หุงผ้า จึงตัดสินใจไม่หุงผ้า นับตั้งแต่นั้นมา แม้จะมีคนนำผ้ามาถวายท่านก็ปฏิเสธต่อมาภายหลังกุลบุตร 500 คน ได้ขอฝากตัวเป็นศิษย์กับท่าน (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557, หน้า 201) และสามัญญผลสูตรได้กล่าวถึงปรัชญาของท่านไว้ดังนี้

“เมื่อบุคคลทำเอง ใช้ให้ผู้อื่นทำ ตัดเอง ใช้ให้ผู้อื่นตัด เบียดเบียนเอง ใช้ให้ผู้อื่นเบียดเบียน ทำให้เศร้าโศกเอง ใช้ให้ผู้อื่นทำให้เศร้าโศก ทำให้ลำบากเอง ใช้ให้ผู้อื่นทำให้ลำบากตั้นรนเอง ใช้ให้ผู้อื่นทำให้ตั้นรน ฆ่าสัตว์ ถูเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ ตัดช่องย่องเบา ปล้น ทำโจรกรรมในบ้านหลังเดียว ดักขุมที่ทางเปลี่ยว เป็นขู้ พุดเท็จ ผู้ทำ (เช่นนั้น) ก็ไม่จัดว่าทำบาป แม้หากบุคคลใช้จักรมีคมดุจมีดโกนสังหารเหล่าสัตว์ในปฐพีนี้ให้เป็นจุลจลนตากเนื้อให้เป็นกองเนื้อเดียวกัน เขาย่อมไม่มีบาปที่เกิดจากกรรมนั้น ไม่มีบาปมาถึงเขา แม้หากบุคคลไปฝั่งขวาแม่น้ำคงคา ฆ่าเอง ใช้ให้ผู้อื่นฆ่า ตัดเอง ใช้ให้ผู้อื่นตัด เบียดเบียนเอง ใช้ให้ผู้อื่นเบียดเบียน เขาย่อมไม่มีบาปที่เกิดจากกรรมนั้น ไม่มีบาปมาถึงเขาแม้หากบุคคลไปฝั่งซ้ายแม่น้ำคงคาให้เองใช้ให้ผู้อื่นให้ บูชาเอง ใช้ให้ผู้อื่นบูชา เขาย่อมไม่มีบุญที่เกิดจากกรรมนั้น ไม่มีบุญมาถึงเขา ไม่มีบุญที่เกิดจากการให้ทานจากการฝึกอินทรีย์ จากการสำรวมจากการพูดคำสัตย์ ไม่มีบุญมาถึงเขา”

(มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, หน้า 53-54)

เมื่อพิจารณาปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า ระบบปรัชญาของท่านเหมือนลัทธิอาชญากรรม ที่สอนให้บุคคลฆ่า ปล้น ทำร้าย ข่มขืนผู้อื่น เพราะท่านได้เน้นย้ำว่าการทำเช่นนั้นไม่จัดเป็นบาป และในขณะเดียวกันท่านบอกว่า การให้ทาน การบูชา การฝึกอินทรีย์ การสำรวม การพูดคำสัตย์ ไม่จัดเป็นบุญ กล่าวโดยสรุป คือ ตามทรรศนะของท่านปुरुณกัสสปะ หากบุคคลกระทำความชั่ว บาปย่อมไม่เกิดขึ้นแก่บุคคลผู้กระทำ หากบุคคลกระทำความดี บุญย่อมไม่เกิดขึ้นแก่บุคคลผู้กระทำ ด้วยเหตุนี้ ปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะจึงถูกปรัชญาต่างสำนัก เช่น พุทธปรัชญาตีความว่าเป็นปรัชญาที่อยู่ในกลุ่มอภิริยวาท (non-action) คือ ทรรศนะที่เชื่อว่าบาปบุญที่กระทำแล้วไม่มีผล (Bhattacharyya, 1976, p. 71) และเป็นปรัชญาที่อยู่ในกลุ่มอศีลธรรมนิยม (amoralism) คือ ทรรศนะที่ปฏิเสธผลของความดีความชั่วหรือปฏิเสธศีลธรรม (Chushu, 2023) การตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะโดยปรัชญาต่างสำนัก ได้ถ่ายทอดมาถึงนักวิชาการในปัจจุบันจะสังเกตเห็นได้ว่า เมื่อนักวิชาการบางคนกล่าวถึงปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ มักจะกล่าวว่า ปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะเป็นอภิริยวาทหรืออศีลธรรมนิยม บางคนกล่าวว่า ปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะเป็นมิจฉาทิฎฐิ

(นงเยาว์ หนูไชยะ ณ กาฬสินธุ์, 2544, หน้า 73) อย่างไรก็ตาม เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาเรื่องราวชีวิตของท่านปุณณกัสนปะในสามัญผลสูตร พบว่า ท่านมีความรู้ มีประสบการณ์ เป็นผู้อาวุโส มีลูกศิษย์จำนวนมาก ได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, หน้า 48) ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่น่าแปลกใจว่า ปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะที่ถูกปรัชญาต่างสำนักตีความว่าเป็นอกิริยวาทหรือศีลธรรมนิยม เหตุใดคนจำนวนมากจึงสนใจปรัชญาของท่าน เป็นไปได้หรือไม่ว่า ปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะถูกตีความตามทรรศนะของผู้ตีความ (ปรัชญาต่างสำนัก) ไม่ได้ถูกตีความเพื่อเข้าถึงเจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหมายของท่านปุณณกัสนปะอย่างแท้จริง เหตุผลที่กล่าวเช่นนี้ เพราะว่าปรัชญาต่างสำนักที่เชื่อในเรื่องบุญบาปได้ใช้กรอบความคิดเรื่องบุญบาปเป็นเครื่องมือ (means) ในการตีความปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะ แล้วกล่าวว่าปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะปฏิเสธบุญบาป หรือผลของความดีความชั่ว กล่าวง่าย ๆ ก็คือ ท่านปุณณกัสนปะไม่ได้สอนเรื่องบุญบาป ปรัชญาต่างสำนักที่เชื่อในเรื่องบุญบาปเลยตีความว่า ปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะเป็นอกิริยวาท คือ ปฏิเสธบุญบาปหรือผลของความดีความชั่วและเป็นอศีลธรรมนิยม คือ ปฏิเสธเรื่องศีลธรรม ข้อนี้ชี้ให้เห็นว่า การใช้กรอบความคิดของตนเป็นเครื่องมือในการตีความ มีความเที่ยงตรงน้อย หรือมีความลำเอียงนั่นเอง (bias) เหตุผลที่กล่าวเช่นนี้ เพราะว่า ผู้ตีความได้ใช้กรอบความคิดของตนเป็นเกณฑ์ตัดสินคุณค่าของแนวคิดต่าง ๆ ที่ตนกำลังพยายามตีความหมายความว่า หากใครคิดไม่เหมือนกับตนก็จะกล่าวว่าแนวคิดของคนนั้นไม่ดี หากใครคิดเหมือนกับตนก็จะกล่าวว่าแนวคิดของคนนั้นดี ดังที่ปรัชญาต่างสำนักได้ตีความปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะว่าเป็นอกิริยวาท อศีลธรรมนิยมดังที่ได้กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนประสงค์จะย้อนกลับไปถามท่านผู้ตีความปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะว่า การที่ท่านตีความปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะว่าเป็นปรัชญาที่อยู่ในกลุ่มอกิริยวาทและอศีลธรรมนิยม (amoralism) ท่านผู้ตีความเคยถามเจ้าตัว (ท่านปุณณกัสนปะ) หรือไม่ว่าเขาประสงค์จะสอนอย่างนั้น อาจเป็นไปได้ว่าท่านผู้ตีความอาจจะไม่เข้าใจปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะ ดังนั้น เพื่อทำความเข้าใจปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะอย่างถูกต้อง ผู้เขียนจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะตีความปรัชญาของท่านปุณณกัสนปะ โดยใช้บรรณานุกรมของพริตซ์ ชไลเออร์มาเคอร์

ความเป็นมาและความสำคัญของอรรถปริวรรตศาสตร์

อรรถปริวรรตศาสตร์ หมายถึง วิธีการตีความเพื่อทำความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ หนังสืองานศิลปะ สถาปัตยกรรม การสื่อสารด้วยวจนภาษา และการสื่อสารด้วยอวจนภาษา ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Hermeneutics มาจากภาษากรีกว่า Hermeneuein แปลว่า การตีความ (to interpret) หรือการแปล (to translate) คำว่า Hermeneutics มีประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าของกรีกยุคโบราณชื่อ Hermes ซึ่งเป็นตัวละครในบทกวีเรื่อง The Iliad and The Odyssey หน้าหนึ่งของ Hermes ในบทกวี คือ การนำสาส์นจากเทพเจ้ามาแจ้งต่อมนุษย์ กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ Hermes ทำหน้าที่เป็นล่ามสื่อสารระหว่างเทพเจ้ากับมนุษย์ เขาจึงต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการแปลพระดำรัสของเทพเจ้าเพื่อค้นหาความหมายที่ถูกต้องแล้วนำไปแจ้งต่อมนุษย์ผู้รับสาส์น วิธีการตีความของเขาคือการเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม แนวคิดของผู้รับสาส์นเพื่อทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับจากเทพเจ้าแล้วสร้างความหมายใหม่ (Porter & Robinson, 2011, pp. 1-3)

เดิมที่อรรถปริวรรตศาสตร์จำกัดเฉพาะการตีความคัมภีร์ไบเบิลเท่านั้น โดยเป็นหลักการและแนวทางการปฏิบัติสำหรับตีความหมายของข้อความที่ผู้ประพันธ์ประสงค์จะสื่อสาร รวมถึงตรวจสอบบริบททางสังคม ประวัติศาสตร์ของข้อความ ด้วยเหตุนี้ อรรถปริวรรตศาสตร์จึงมีความเชื่อมโยงในลักษณะไตรภาคี คือ 1) ผู้แต่ง 2) ข้อความ และ 3) ผู้อ่านหรือผู้ตีความ (Porter & Robinson, 2011, p. 3) เหตุผลที่คัมภีร์ไบเบิลจะต้องถูก

ตีความมี 2 ประการ คือ 1) พระคัมภีร์ไบเบิลถูกเขียนขึ้นเป็นครั้งแรกเพื่อสื่อสารมายังมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในสถานที่ที่แตกต่างกัน มีวัฒนธรรม กาลเวลา ประวัติและภาษาที่แตกต่างกัน และ 2) พระคัมภีร์ไบเบิลเป็นพระดำรัสของพระเจ้า และเนื้อหาของคัมภีร์แต่ละตอนไม่มีบริบททางประวัติศาสตร์ แต่คัมภีร์ไบเบิลกลับถูกเขียนขึ้นมาเพื่อสื่อสารกับมนุษย์ที่มีประวัติศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ พระคัมภีร์ไบเบิลจึงเป็นคัมภีร์ที่จะต้องตีความเท่านั้น จึงจะสามารถค้นหาความหมายที่แท้จริงของข้อความได้อย่างถูกต้อง (Pamplany, Kaviyil, Karackattu & Mathew SH, 2020, pp. 7-8) ต่อมาภายหลัง ชไลเออร์มาเคอร์ พิจารณาว่า อรรถปริวรรตศาสตร์ไม่ควรถูกจำกัดเฉพาะการตีความคัมภีร์ไบเบิลเท่านั้น แต่ควรถูกนำไปใช้ตีความตัวบทในศาสตร์ต่าง ๆ ด้วย (สมบัติ พรศิริเจริญพันธ์, 2559, หน้า 12) เมื่ออรรถปริวรรตศาสตร์เฉพาะพัฒนาสู่ความเป็นอรรถปริวรรตศาสตร์สากลโดยชไลเออร์มาเคอร์ อรรถปริวรรตศาสตร์จึงถูกพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง จะสังเกตเห็นได้จากการที่นักตีความได้เสนอแนวคิดการตีความหลากหลายรูปแบบ เช่น มาร์ติน ไฮเด็กเกอร์ เสนอแนวคิดการตีความเชิงอัตถิภาวนิยม (Existential Hermeneutics) ฮันส์-จอร์จ กาดามเมอร์ เสนอแนวคิดการตีความเชิงปรัชญา (Philosophical Hermeneutics) ฮาเบอร์มาส เสนอแนวคิดการตีความเชิงวิพากษ์ (Critical Hermeneutics) ปอล ริเกอร์ เสนอแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาเชิงการตีความ (Hermeneutics Phenomenology)

เมื่ออรรถปริวรรตศาสตร์เป็นเครื่องมือสำหรับตีความหนังสือ ศิลปะ สถาปัตยกรรม การสื่อสาร ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว อาจกล่าวได้ว่าในชีวิตประจำวันมนุษย์ทุกคนได้ตีความสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว โดยไม่รู้ตัว เช่น นาย ก. เดินทางมาทำบุญที่วัด เห็นป้ายคติธรรมที่ติดอยู่กับต้นไม้ เขาอ่านคติธรรมบนป้ายแล้วพยายามตีความว่า คติธรรมนี้มีความหมายอย่างไร หรือกรณีที่นาย ข. เดินทางบนท้องถนนเห็นสัญลักษณ์จราจร เขาก็พยายามตีความหรือหาความหมายของมัน คำถามคือหากมนุษย์ทุกคนมีทักษะการตีความเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว แนวคิดการตีความของนักตีความยังจำเป็นต่อมนุษย์อยู่หรือไม่ คำถามนี้อาจจะตอบได้ว่า แนวคิดการตีความของนักตีความยังมีความจำเป็นจริงอยู่มนุษย์ทุกคนมีทักษะการตีความ แต่การตีความของพวกเขาไม่มีระบบ หมายความว่ามนุษย์เมื่อตีความบางสิ่งบางอย่าง จะตีความตามความรู้สึก ความรู้ ภูมิหลังของตน บ่อยครั้งมนุษย์จะตีความบางสิ่งบางอย่างด้วยความลำเอียง เช่น ตามทฤษฎีของพุทธศาสนาอัตตาเชิงปรมัตถสังจะหรือวิญญานถาวร ไม่มีอยู่จริง มีเฉพาะอัตตาเชิงสมมติสังจะ นักบวชของศาสนาอื่นที่ยอมรับความมีอยู่ของอัตตาเชิงปรมัตถสังจะ (อาตมัน) หรือวิญญานถาวร เมื่อได้อ่านพระไตรปิฎกของพุทธศาสนาแล้วพบข้อความว่า บุคคลหว่านพืชเช่นไดย่อมได้ผลเช่นนั้น บุคคลทำความดีย่อมได้รับผลดี บุคคลทำความชั่วย่อมได้รับผลชั่ว เขาจะต้องตีความว่าพุทธศาสนายอมรับอัตตาเชิงปรมัตถสังจะ เพราะในพระไตรปิฎกกล่าวถึงบุคคลเหมือนอย่างคัมภีร์พระเวทกล่าวถึงอาตมัน ทั้ง ๆ ที่บุคคลในพระไตรปิฎกกับอาตมันมีความแตกต่างกันมาก แต่การที่เขาตีความเข้าใจเช่นนั้น เพราะความเชื่อเรื่องอาตมันมีอิทธิพลต่อการตีความของเขา

จากที่กล่าวมาชี้ให้เห็นได้ว่า อรรถปริวรรตศาสตร์มีความสำคัญต่อการตีความสิ่งต่าง ๆ แม้มนุษย์จะมีทักษะการตีความแล้วก็ตาม และนี่คือเหตุผลที่ว่าทำไมถึงควรตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ โดยใช้ อรรถปริวรรตศาสตร์ของนักตีความ เพราะว่าหากเราตีความโดยไม่ใช้วิธีการที่เป็นระบบ อาจจะเข้าใจปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะคลาดเคลื่อน เหมือนอย่างที่ปรัชญาต่างสำนักเข้าใจปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะคลาดเคลื่อน ดังที่ได้เห็นกันมาแล้ว ฉะนั้นในการตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ ผู้เขียนจะใช้ อรรถปริวรรตศาสตร์ของชไลเออร์มาเคอร์เป็นกรอบในการตีความ

อรรถปริวรรตศาสตร์ของชไลเออร์มาเคอร์

ฟรีดริช ชไลเออร์มาเคอร์เป็นชาวเยอรมัน เป็นนักเทววิทยา นักปรัชญา นักภาษาศาสตร์คลาสสิก มีความชำนาญในคัมภีร์ไบเบิล ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งเทวศาสตร์โปรเตสแตนต์สมัยใหม่เพราะเขามีอิทธิพลอย่างมากต่อคำสอนของศาสนาคริสต์ (สมบัติ พรศิริเจริญพันธ์, 2559, หน้า 82) ในหนังสือชื่อว่า “Hermeneutics and Criticism” ชไลเออร์มาเคอร์ได้กล่าวถึงอรรถปริวรรตศาสตร์ไว้ดังมีรายละเอียดดังนี้

อรรถปริวรรตศาสตร์ (Hermeneutics) มี 3 ความหมายดังนี้ 1) ศิลปะการนำเสนอความคิดของบุคคลอย่างถูกต้อง 2) ศิลปะการสื่อสารถึงบุคคลที่สามเมื่อพูดคุยกับบุคคลอื่น และ 3) ศิลปะการเข้าใจคำพูดของบุคคลอื่นอย่างถูกต้อง ชไลเออร์มาเคอร์กล่าวว่า อรรถปริวรรตศาสตร์ที่เขากำลังจะนำเสนอในที่นี้ ตรงกับความหมายที่สาม คือ ศิลปะการเข้าใจคำพูดของบุคคลอื่นอย่างถูกต้อง (Schleiermacher, 1998, p. 5) เขากล่าวว่า คำพูดเป็นสื่อที่สะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติของความคิดในตัวปัจเจก และทุกคำพูดมีความสัมพันธ์เชิงวิภาษกับความสมบูรณ์ของภาษาและความคิดที่เป็นต้นกำเนิดของภาษา ฉะนั้น การเข้าใจคำพูดของบุคคลอื่นจึงประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การเข้าใจคำพูดที่ได้รับจากภาษาและความจริงของผู้พูด เขากล่าวว่า อรรถปริวรรตศาสตร์ในฐานะเป็นศิลปะแห่งความเข้าใจ ก็คือความเข้าใจใน 2 ส่วน คือ ด้านไวยากรณ์ และด้านจิตวิทยาในตัวปัจเจกด้วยเหตุนี้ เขาจึงได้เสนอแนวทางการตีความไว้ 2 ประการ คือ 1) การตีความเชิงไวยากรณ์ และ 2) การตีความเชิงจิตวิทยา (Schleiermacher, 1998, pp. 7-10) ซึ่งมีหลักการดังนี้

1. การตีความเชิงไวยากรณ์ (Grammatical Interpretation) เป็นการทำความเข้าใจความหมายของคำพูด หรือข้อความที่สื่อสารผ่านภาษาไวยากรณ์ของภาษา (Schleiermacher, 1998, pp. 232-233) มีหลักการโดยสรุปดังนี้ 1) ผู้ตีความจะต้องพิจารณาข้อความที่กำลังตีความอย่างละเอียดพร้อมกับกำหนดขอบเขตภาษาที่ผู้ประพันธ์และผู้ตีความใช้ร่วมกัน อย่างไรก็ดี ข้อความที่กำลังตีความอาจไม่ได้มีความสมบูรณ์ เนื่องจากผู้ประพันธ์มีกาลเวลา การศึกษา อาชีพ วาทกรรมแตกต่างจากผู้ตีความ และผู้ประพันธ์เองไม่สามารถบันทึกเหตุการณ์ทุกอย่างได้ ถึงกระนั้นผู้ตีความควรพิจารณาภาพรวมของข้อความให้ครบถ้วน 2) ผู้ตีความจะต้องเข้าใจภาษาของข้อความที่กำลังจะตีความเป็นอย่างดี ในกรณีที่ผู้ตีความเข้าใจภาษานั้นไม่ดีพอหรือไม่ทราบความหมายของคำศัพท์บางคำ (meaning) ผู้ตีความควรค้นหาความหมายของคำศัพท์ในพจนานุกรม รวมถึงใช้หลักไวยากรณ์ของภาษานั้นเข้ามาช่วย 3) คำหนึ่งคำมีขอบเขตเชิงภาษาเฉพาะ ผู้ตีความจะต้องกำหนดความหมายของคำให้สอดคล้องกับคำอื่น ๆ ที่อยู่ล้อมรอบ และ 4) ผู้ตีความจะต้องกำหนดประโยคแล้วแยกประโยคและองค์ประกอบของประโยค เช่น ประธาน กริยา คุณศัพท์ คำบุพบท เป็นต้น (Schleiermacher, 1998, pp. 30-45)

2. การตีความเชิงจิตวิทยา (Psychological Interpretation) เป็นการทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้เขียนมีหลักการโดยสรุปดังนี้ 1) ผู้ตีความจะต้องทำความเข้าใจความคิดพื้นฐานทั้งหมดหรือองค์รวมของงานและส่วนย่อยต่าง ๆ ของงานผ่านชีวิตของผู้ประพันธ์ ชไลเออร์มาเคอร์กล่าวว่า องค์รวมถูกสร้างขึ้นเพราะมีองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ ประกอบเข้าด้วยกันในงาน (Schleiermacher, 1998, p. 107) ตัวอย่างเช่น หนังสือเรียนพุทธปรัชญา องค์รวมคือพุทธปรัชญา องค์ย่อยคือส่วนต่าง ๆ ของหนังสือพุทธปรัชญา เช่น ชั้น 5 ปฏิจลสมุปปาทสังสารวัฏ กรรม นิพพาน เป็นต้น และ 2) ผู้ตีความจะต้องตั้งคำถามว่าผู้ประพันธ์อยู่ในสภาพแวดล้อมเช่นใดถึงตัดสินใจเขียนงาน การตัดสินใจของผู้ประพันธ์มีความหมายต่อตัวเขาอย่างไร และคุณค่าเฉพาะเกี่ยวกับชีวิตของเขาเป็นอย่างไร คำถามแรกเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้ประพันธ์อย่างมาก ด้วยเหตุนี้ การเข้าใจสิ่งแวดล้อมภายนอกจึงมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับการตีความ เพราะจะทำให้ผู้ตีความเข้าใจงานของผู้ประพันธ์ได้เป็นอย่างดี คำถามที่สองเกี่ยวกับการตัดสินใจหรือแรงขับภายใน การทราบการตัดสินใจหรือ

จุดประสงค์ของผู้ประพันธ์ สามารถกระทำได้ด้วยการอ่านงานของผู้ประพันธ์พร้อมกับตั้งคำถามว่า จริง ๆ แล้วผู้ประพันธ์มีจุดประสงค์อย่างไรถึงได้ตัดสินใจเขียนงานนี้ขึ้นมา อย่างไรก็ตาม วิธีการนี้อาจทำให้ผู้ตีความทราบจุดประสงค์ของผู้ประพันธ์ได้ยาก ชไลเออร์มาเคอร์จึงได้กล่าวว่า การที่ผู้ตีความมีความรู้เกี่ยวกับทัศนคติ ความคิด สภาพแวดล้อมในช่วงเขียนงานของผู้ประพันธ์ จะทำให้ผู้ตีความเข้าใจจุดประสงค์ของผู้ประพันธ์ได้ง่ายขึ้น หากผู้ตีความไม่รู้เรื่องราวเกี่ยวกับตัวผู้ประพันธ์เลย ผู้ตีความควรทำความเข้าใจองค์รวมผ่านองค์ย่อย และคุณค่าขององค์ย่อยผ่านองค์รวม หากวิธีการนี้ยังใช้ไม่ได้ ผู้ตีความควรทำความเข้าใจองค์รวมผ่านองค์ย่อยที่พอจะเข้าใจได้ อย่างไรก็ตาม ชไลเออร์มาเคอร์ยอมรับว่าวิธีการนี้ยากต่อการทราบจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ของผู้ประพันธ์เป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ เขาจึงกล่าวว่าการรู้ชีวิต สภาพแวดล้อม เหตุการณ์ของผู้ประพันธ์เป็นอย่างดี เป็นเงื่อนไขจำเป็นต่อการทราบจุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์ คำถามที่สามเกี่ยวกับคุณค่าเฉพาะด้านชีวิตของผู้ประพันธ์ ชไลเออร์มาเคอร์ได้แบ่งคุณค่าออกเป็น 2 ด้าน คือ คุณค่าด้านอาชีพ และคุณค่าด้านการทำงาน หากผู้ตีความประสงค์จะรู้คุณค่าเฉพาะเกี่ยวกับชีวิตของผู้ประพันธ์ จะต้องทราบการตัดสินใจที่สำคัญในการลงมือเขียนงานรวมถึงกิจกรรมการทำงานของผู้ประพันธ์ (Schleiermacher, 1998, pp. 107-112)

อย่างไรก็ดี การตีความเชิงจิตวิทยาจะมีความสำคัญกว่าการตีความเชิงไวยากรณ์ก็ต่อเมื่อบุคคลมองว่า ภาษาเป็นเพียงเครื่องมือสื่อสารหรือถ่ายทอดความคิดจากสมอง ในทางกลับกัน การตีความเชิงไวยากรณ์จะมีความสำคัญกว่าการตีความเชิงจิตวิทยาก็ต่อเมื่อบุคคลมองว่า บุคคลเป็นที่ตั้งของภาษาและคำพูด สำหรับชไลเออร์มาเคอร์กลับมองว่า การตีความเชิงจิตวิทยาและการตีความเชิงไวยากรณ์มีความเสมอภาคกัน ไม่มีวิธีการใดดีกว่ากัน ด้วยเหตุนี้ เขาจึงกล่าวว่าการตีความจะประสบความสำเร็จได้ ต้องมีพรสวรรค์ด้านภาษาและมีความรู้เกี่ยวกับปัจเจกบุคคลหรือผู้ประพันธ์ (Schleiermacher, 1998, p.10) จะเห็นได้ว่า อรรถปริวรรตศาสตร์ของชไลเออร์มาเคอร์ให้ความสำคัญกับการตีความเชิงไวยากรณ์และการตีความเชิงจิตวิทยาเท่า ๆ กัน

การตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะโดยใช้อรรถปริวรรตศาสตร์ของชไลเออร์มาเคอร์

ในการตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ ผู้เขียนจะตีความเชิงไวยากรณ์เป็นอันดับแรก ถัดจากนั้นจะตีความเชิงจิตวิทยาตามลำดับ

1. การตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะในเชิงไวยากรณ์

1.1 คำหรือกลุ่มคำ ผู้เขียนได้สำรวจคำต่าง ๆ ที่ปรากฏในปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ พบว่าคำหรือกลุ่มคำบางส่วนมีความหมายชัดเจนในตัวเอง บางส่วนไม่มีความหมายชัดเจนในตัวเอง ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนได้อธิบายคำหรือกลุ่มคำที่มีความหมายไม่ชัดเจนให้มีความชัดเจน โดยใช้ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 และพจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ดังนี้

- 1.1.1 ตัดเอง หมายถึง ใช้ของมีคมทำให้ขาดด้วยตนเอง
- 1.1.2 ใช้ให้ผู้อื่นตัด หมายถึง สั่งให้บุคคลอื่นเอาของมีคมมาทำให้ขาด
- 1.1.3 เบียดเบียนเอง หมายถึง การสร้างความเดือดร้อนด้วยตนเอง
- 1.1.4 ใช้ให้ผู้อื่นเบียดเบียน หมายถึง การสั่งให้บุคคลอื่นสร้างความเดือดร้อน
- 1.1.5 ทำให้เศร้าโศกเอง หมายถึง การกระทำบางสิ่งบางอย่างให้บุคคลอื่นรู้สึกสลดหดหู่ใจ

ด้วยตนเอง

1.1.6 ใช้ให้ผู้อื่นทำให้เศร้าโศก หมายถึง การสั่งให้บุคคลอื่นกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้บุคคลอื่นมีความรู้สึกสลดหดหู่ใจ

1.1.7 ทำให้ลำบากเอง หมายถึง การสร้างความเดือดร้อนแก่บุคคลอื่นจนเขาทรมาณร่างกายและจิตใจ

1.1.8 ใช้ให้ผู้อื่นทำให้ลำบาก หมายถึง การสั่งให้คนอื่นสร้างความเดือดร้อนแก่บุคคลอื่นจนเขาทรมาณร่างกายและจิตใจ

1.1.9 ดิ้นรนเอง หมายถึง การทำให้บุคคลอื่นสับสนไปด้วยตนเอง

1.1.10 ใช้ให้ผู้อื่นทำให้ดิ้นรน หมายถึง การสั่งคนอื่นไปทำให้บุคคลอื่นสับสนไปด้วย

1.1.11 ตัดช่องย่องเบา หมายถึง การลักลอบเข้าไปในเคหสถานของบุคคลอื่นเพื่อขโมยทรัพย์สิน

1.1.12 ปล้น หมายถึง การลักลอบเพื่อแย่งชิงทรัพย์สินของบุคคลอื่นโดยที่เขาไม่รู้ตัว

1.1.13 ทำโจรกรรม หมายถึง การลักขโมย

1.1.14 ดักขุม หมายถึง การแอบคอยบริเวณเส้นทางเพื่อปล้นคนที่สัญจรผ่านไปมา

1.1.15 เป็นขู้ หมายถึง การลักลอบเสพสังวาสกับชายหรือสตรีที่ไม่ใช่คู่ครองของตน

1.1.16 การสำรวม หมายถึง ความระมัดระวัง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 341, 386, 426, 436, 484, 686, 721, 1058, 1148, 1229)

1.1.17 การฝึกอินทรีย์ หมายถึง การสำรวมตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

1.1.18 บาป หมายถึง ความชั่วร้าย หรือกรรมชั่ว

1.1.19 บุญ หมายถึง ความดีหรือกรรมดี (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) 2559, หน้า 180, 183, 563)

จากการศึกษาความหมายของคำหรือกลุ่มคำในปรัชญาของท่านปุณณกัสปะข้างต้น ทำให้ทราบความหมายของคำหรือกลุ่มคำได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนมีความเห็นว่าการนำคำหรือกลุ่มคำในปรัชญาของท่านปุณณกัสปะมาจัดหมวดหมู่ จะช่วยทำให้เข้าใจปรัชญาของท่านได้อย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้นด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจะใช้กรรม (การกระทำ) 3 เป็นกรอบในการจัดหมวดหมู่คำหรือกลุ่มคำ ดังตาราง 1

ตาราง 1

การจัดหมวดหมู่คำหรือกลุ่มคำในปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะในกรรม 3

กรรม 3	คำหรือกลุ่มคำในปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ
กายกรรม	- การทำเอง หรือใช้ให้ผู้อื่นทำ - การตัดเอง หรือใช้ให้ผู้อื่นตัด - การเบียดเบียนเอง หรือใช้ให้ผู้อื่นเบียดเบียน - การทำให้เศร้าโศกเอง หรือใช้ให้ผู้อื่นทำให้เศร้าโศก - การทำให้ลำบากเอง หรือใช้ให้ผู้อื่นทำให้ลำบาก - การตื่นนอนเอง หรือใช้ให้ผู้อื่นทำให้ตื่นนอน - การฆ่าสัตว์ - การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ - การตัดช่องย่องเบา - การปล้น - การทำโจรกรรมในบ้านหลังเดียว - การดักขุมที่ทางเปลี่ยว - การเป็นชู้ - การใช้จักรมีคมดุจมีดโกนสังหารเหล่าสัตว์ - การให้เอง หรือใช้ให้ผู้อื่นให้ - บูชาเอง หรือใช้ให้ผู้อื่นบูชา - การฝึกอินทรี - การสำรวจ
วจีกรรม	- การพูดเท็จ - การพูดคำสัจ
มโนกรรม	
ต่างจากพวก	- บุญ - บาป

1.2 ประโยค ผู้เขียนได้สำรวจโครงสร้างประโยคในปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ พบว่า โครงสร้างประโยคภาษาตามที่ปรากฏในปรัชญาของท่าน มี 3 ประโยค ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน ดังนี้

1.2.1 ประโยคความเดียว หมายถึง ประโยค 1 ประโยคที่ประกอบด้วยประธาน กริยา กรรม และบางครั้งมีตัวขยายประธาน ขยายกริยา ขยายกรรม (สมหวัง อินทร์ไชย และคณะ, 2553, หน้า 59) ประโยคความเดียวที่ปรากฏในปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ มีดังนี้

“ไม่มีบาป มาถึงเขา

ไม่มีบุญ มาถึงเขา

ไม่มีบุญที่เกิดจากการให้ทาน จากการฝึกอินทรี จากการสำรวจ จากการพูดคำสัจ”

(มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, หน้า 53-54)

จากประโยคความเดียวที่ปรากฏในปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ สามารถอธิบายได้ว่า

บาป (ประธาน) ไม่มี-มาถึง (กริยา) เขา (กรรม)

บุญ (ประธาน) ไม่มี-มาถึง (กริยา) เขา (กรรม)

บุญ (ประธาน) ไม่มี (กริยา) จากการให้ทาน จากการฝึกอินทรี จากการสำรวม จากการ
พูดคำสัตย์ (ขยายประธาน)

1.2.2 ประโยคความรวม หมายถึง ประโยคความเดียวตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไปที่เชื่อมด้วย
คำสันธาน (สมหวัง อินทร์ไชย และคณะ, 2553, หน้า 59) ประโยคความรวมที่ปรากฏในปรัชญาของท่าน
ปुरुณกัสสปะ มีดังนี้

“เมื่อบุคคลทำเอง ใช้ให้ผู้อื่นทำ ตัดเอง ใช้ให้ผู้อื่นตัด เบียดเบียนเอง ใช้ให้ผู้อื่น
เบียดเบียน ทำให้เศร้าโศกเอง ใช้ให้ผู้อื่นทำให้เศร้าโศก ทำให้ลำบากเอง ใช้ให้ผู้อื่น
ทำให้ลำบาก ดิ้นรนเองใช้ให้ผู้อื่นทำให้ดิ้นรน ฆ่าสัตว์ ถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้
ตัดของย่องเบา ปล้น ทำโจรกรรมในบ้านหลังเดียว ดักขุมที่ทางเปลี่ยว เป็นชั่ว
พูดเท็จ ผู้ทำ (เช่นนั้น) ก็ไม่จัดว่าทำบาป”

(มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, หน้า 53)

ประโยคความรวมข้างต้น แม้จะไม่มีคำสันธานเชื่อมประธานเข้าด้วยกัน แต่ประโยค
ความเดียวแต่ละประโยคนำมาเชื่อมเข้าด้วยกัน ด้วยเหตุผลนี้ ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าข้อความนี้สามารถจัด
อยู่ในประโยคความรวมได้

1.2.3 ประโยคความซ้อน หมายถึง ประโยคที่ประกอบด้วยมุขยประโยค (ประโยคหลัก)
อนุประโยค (ประโยครอง) ซึ่ง 2 ประโยคนี้มีความสำคัญไม่เท่ากัน (สมหวัง อินทร์ไชย และคณะ, 2553, หน้า 59)
ประโยคความซ้อนที่ปรากฏในปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ มีดังนี้

“แม้หากบุคคลใช้จักรมีคมดุจมีดโกนสังหารเหล่าสัตว์ในปฐพีนี้ให้เป็นตุจลานตาก
เนื้อให้เป็นกองเนื้อเดียวกัน เขาย่อมไม่มีบาปที่เกิดจากกรรมนั้น”

(มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, หน้า 53)

ข้อความที่ว่า “แม้หากว่า...ให้เป็นกองเนื้อเดียวกัน” เป็นอนุประโยคหรือประโยครอง
ข้อความที่ว่า “เขาย่อมไม่มีบาป...” จัดเป็นมุขยประโยคหรือประโยคหลัก การที่ผู้เขียนอธิบายว่า
ข้อความที่ว่า “แม้หากว่า...ให้เป็นกองเนื้อเดียวกัน” เป็นอนุประโยค ก็เพราะประโยคนี้ไม่มีใจความสมบูรณ์ใน
ตัวเอง หมายความว่า เมื่ออ่านข้อความนี้โดยตัดมุขยประโยค คือ “เขาย่อมไม่มีบาป...” ออกไป ย่อมไม่สามารถ
เข้าใจความหมายของประโยคนี้ได้อย่างแน่นอน ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงจัดข้อความที่ว่า “แม้หากว่า...ให้เป็นกองเนื้อ
เดียวกัน” ให้เป็นอนุประโยค ส่วนการที่ผู้เขียนอธิบายว่า ข้อความที่ว่า “เขาย่อมไม่มีบาป...” จัดเป็นมุขยประโยค
เพราะประโยคนี้มีใจความสมบูรณ์ในตัวเอง หมายความว่า ประโยคนี้แม้จะไม่มีอนุประโยคอยู่ร่วมกันก็สามารถ
เข้าใจความหมายของประโยคนี้ได้

“แม้หากบุคคลไปฝังขวาม่น้ำคงคา ฆ่าเอง ใช้ให้ผู้อื่นฆ่า ตัดเอง ใช้ให้ผู้อื่นตัด
เบียดเบียนเอง ใช้ให้ผู้อื่นเบียดเบียน เขาย่อมไม่มีบาปที่เกิดจากกรรมนั้น”

(มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, หน้า 53-54)

ข้อความที่ว่า “แม้หากบุคคลไปฝั่งขวาแม่น้ำคงคา...” จัดเป็นอนุประโยคหรือประโยครอง
ข้อความที่ว่า “เขาย่อมไม่มีบาป...” จัดเป็นมุขยประโยคหรือประโยคหลัก โดยผู้เขียนมีเหตุผลในการอธิบาย
ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

จากการตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะในเชิงไวยากรณ์มีข้อค้นพบ คือ คำหรือกลุ่มคำในปรัชญา
ของท่านปुरुณกัสสปะโดยส่วนใหญ่แล้วอยู่ในหมวดกายกรรม รองลงมาคือหมวดวจีกรรม ส่วนคำหรือกลุ่มคำที่จะ
จัดลงในหมวดมนโกรรมไม่มีเลย นอกจากนี้ ยังพบคำบางคำที่ไม่สามารถจัดเข้าในหมวดใดได้เลยคือคำว่า บุญ
และบาป และประโยคที่ปรากฏในปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ มี 3 ประโยค ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยค
ความรวม และประโยคความซ้อน

จะเห็นได้ว่า คำหรือกลุ่มคำในปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ ถูกจัดลงในหมวดกายกรรมโดยส่วนใหญ่
รองลงมา คือ หมวดวจีกรรม ไม่มีคำใดหรือกลุ่มคำใดสามารถจัดลงในหมวดมนโกรรมได้เลย ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียน
จึงตีความว่า ปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะเป็นสสารนิยม (materialism) โดยมีเหตุผลดังนี้

ท่านปुरुณกัสสปะมองว่าการทำร้ายเบียดเบียนบุคคลอื่นจนเขาได้รับความทุกข์ทรมาน การแย่งชิง
หรือขโมยทรัพย์สินของบุคคลอื่น การล่วงประเวณีกับชายหรือหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่ครองของตน การโกหกไม่จัด
เป็นบาปหรือกรรมชั่ว การให้ทาน การบูชา การสักรวม การฝึกอินทรี การพูดคำสัตย์ ไม่จัดเป็นบุญหรือกรรมดี
หมายความว่า เมื่อบุคคลกระทำความชั่ว บาปหรือบุญย่อมไม่มีแก่บุคคลผู้กระทำ การที่ท่านปुरुณกัสสปะ
มองเช่นนี้ สามารถวิเคราะห์ได้ว่าในทรรศนะของท่านปुरुณกัสสปะ ความจริงแท้ (ปรมาตถสัจจะ) คือสสาร (matter)
มนุษย์คือที่ประชุมแห่งสสาร จิตใจเป็นผลผลิตจากการรวมตัวของสสาร ในแง่นี้ มนุษย์ตามทรรศนะของท่าน
ปुरुณกัสสปะเป็นเพียงสมมติสัจจะเท่านั้น เพราะเมื่อลดทอนลงไปให้ถึงที่สุด มนุษย์ไม่มีอยู่จริง สสารเท่านั้นที่
มีอยู่จริง เมื่อสสาร (มนุษย์) ทำร้ายเบียดเบียนบุคคลอื่น (ซึ่งเป็นสสารด้วยกัน) แย่งชิงหรือขโมยทรัพย์สินของ
บุคคลอื่น ล่วงประเวณีกับชายหรือหญิงที่ไม่ใช่คู่ครองของตน กล่าวเท็จ บาปจึงไม่เกิดขึ้นแก่สสาร (มนุษย์)
ในทางกลับกัน เมื่อสสาร (มนุษย์) ให้ทาน บูชา สักรวม ฝึกอินทรี กล่าวคำสัตย์ บุญจึงไม่เกิดขึ้นแก่สสาร (มนุษย์)
เหตุผลที่บาปบุญเกิดขึ้นแก่สสาร (มนุษย์) ไม่ได้ เพราะสสารเป็นเพียงวัตถุอย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะรองรับความดี
ความชั่วไม่ได้ ตัวอย่างเช่น รถยนต์ที่ขับด้วย AI เมื่อรถยนต์วิ่งไปชนคนที่กำลังข้ามถนน AI ย่อมไม่ได้โทษจาก
การกระทำนั้น เพราะ AI มีสภาพเป็นวัตถุอย่างหนึ่งที่ไม่สามารถรับผิดชอบในทางศีลธรรมได้ ดังนั้น การที่ปรัชญา
ต่างสำนัก หรือนักวิชาการบางท่านกล่าวว่า ปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะจัดอยู่ในอกิริยวาท และศีลธรรมนิยม
ผู้เขียนมีความเห็นว่า เป็นการนำกรอบความคิดของตนเข้าไปใส่ในปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะโดยที่ท่านไม่ได้
มีความประสงค์เช่นนั้นเลย

อย่างไรก็ดี อาจมีข้อโต้แย้งว่า ท่านปुरुณกัสสปะกล่าวว่า เมื่อบุคคลกระทำความชั่ว บาปย่อมไม่เกิดแก่
บุคคลผู้กระทำ หรือเมื่อกระทำความดี บุญย่อมไม่เกิดแก่บุคคลผู้กระทำเท่ากับว่าท่านปुरुณกัสสปะปฏิเสธบาปบุญ
หรือปฏิเสธเรื่องศีลธรรม การที่ปรัชญาต่างสำนักตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะว่าเป็นอกิริยวาทและเป็น
อศีลธรรมนิยม นับว่าตีความถูกต้องแล้วมิใช่หรือ เพราะว่าคำว่าบาปบุญไม่เกิดขึ้นก็เท่ากับปฏิเสธเรื่องบาปบุญ
นั่นเอง ข้อโต้แย้งนี้อาจตอบได้ว่า จริงอยู่ที่ท่านปुरुณกัสสปะกล่าวว่า เมื่อบุคคลกระทำความดีความชั่ว บาปบุญ
ย่อมไม่เกิดขึ้นแก่บุคคลผู้กระทำ แต่ไม่ได้หมายความว่า ท่านปฏิเสธเรื่องบาปบุญ เพราะคำว่า ปฏิเสธ หมายถึง
การไม่ยอมรับหรือการคัดค้านเรื่องบาปบุญ ฉะนั้น หากท่านปुरुณกัสสปะปฏิเสธเรื่องบาปบุญหรือปฏิเสธเรื่อง
ศีลธรรมตามที่ปรัชญาต่างสำนักตีความจะต้องพบข้อมูลที่ระบุว่า ท่านปुरुณกัสสปะได้พยายามหาเหตุผลมา
คัดค้านแนวคิดเรื่องบาปบุญ เหมือนที่พุทธปรัชญาได้เสนอเหตุผลในการคัดค้านการบูชาอัฐของศาสนาพราหมณ์

แต่ท่านปुरुณกัสสปะไม่ได้หาเหตุผลมาคัดค้านเรื่องบาปบุญเลย ท่านเพียงอธิบายว่า บุคคลเมื่อกระทำความดีหรือความชั่ว บาปบุญย่อมไม่เกิดขึ้นแก่บุคคลผู้กระทำ ที่ท่านอธิบายเช่นนี้ เพราะท่านมองสรรพสิ่งในโลกเป็นเพียงสสาร ความเป็นไปของโลกนี้คือการเคลื่อนไหวของสสาร สิ่งนามธรรมต่าง ๆ ที่จับต้องไม่ได้ เช่น บุญบาป วิญญาณ เป็นต้น ไม่ได้อยู่ในสมองหรือความคิดของท่านตั้งแต่แรก เพราะเข้ากันไม่ได้กับแนวคิดหลักของท่าน คือ สสารนิยม ฉะนั้นการที่ปรัชญาต่างสำนักตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะว่าเป็นปรัชญาที่ปฏิเสธผลของความดีความชั่วหรือศีลธรรม อาจจะไม่ชอบธรรมแก่ท่าน

2. การตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะในเชิงจิตวิทยา

2.1. องค์รวมและองค์ย่อย เมื่อผู้เขียนได้ตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะในเชิงไวยากรณ์ ดังกล่าวมาแล้วพบว่า คำหรือกลุ่มคำในปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะถูกจัดลงในหมวดกายกรรมและวจีกรรม แต่ไม่พบคำหรือกลุ่มคำใดที่จะสามารถจัดลงในหมวดมโนกรรมได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงได้ตีความว่า ปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะเป็นสสารนิยม (materialism) โดยได้ให้เหตุผลดังที่กล่าวข้างต้น ดังนั้น เมื่อผู้เขียนพิจารณาองค์รวมและองค์ย่อยในปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ จึงสามารถกำหนดได้ดังนี้

2.1.1 องค์รวม คือ สสารนิยมที่มองว่าสสารเป็นความจริงแท้ บาปและบุญย่อมไม่เกิดขึ้นแก่สสาร (มนุษย์)

2.1.2 องค์ย่อย คือ มนุษย์ (สสาร) ทำร้ายเบียดเบียนบุคคลอื่น แย่งชิงหรือขโมยทรัพย์สินของบุคคลอื่น ล่วงประเวณีกับชายหรือหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่ครองของตน โกหกไม่จัดว่ากระทำบาป มนุษย์ (สสาร) ให้ทานบูชา สรรพ ฝึกอินทรีย์ พูดคำสัตย์ ไม่จัดว่ากระทำบุญ เพราะไม่ว่าจะกระทำอะไรก็ตาม ทุกการกระทำเป็นเพียงอาการเคลื่อนไหวของมนุษย์ซึ่งมีสถานะเป็นสสารเท่านั้น บาปและบุญไม่สามารถเกี่ยวเกาะมนุษย์ซึ่งเป็นสสารได้

2.2 สภาพแวดล้อม เมื่อผู้เขียนย้อนกลับไปพิจารณาสภาพแวดล้อมหรือบริบทในช่วงเวลาที่ท่านปुरुณกัสสปะมีชีวิต พบว่า ท่านปुरुณกัสสปะมีชีวิตร่วมสมัยกับพระพุทธเจ้า เพราะในสามัญญผลสูตร มีข้อมูลระบุว่า ครั้งหนึ่งพระเจ้าอชาตศัตรูประสงค์จะเข้าไปหานักบวช อำมาตย์ได้ถวายคำแนะนำให้พระองค์เสด็จไปหาท่านปुरुณกัสสปะ แต่พระองค์ทรงนิ่ง ในขณะที่เดียวกันหมอชีวกโกมารภัจ ได้ถวายคำแนะนำให้พระองค์เสด็จไปหาพระพุทธเจ้า พระองค์จึงได้เสด็จไปหาพระพุทธเจ้าแล้วถามผลความเป็นสมณะ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, หน้า 48-51)

อนึ่ง ในอินเดียบอราณ มีปรัชญาระบบหนึ่งชื่อว่าจารวาก เป็นปรัชญาสสารนิยม (materialism) สันนิษฐานว่าเกิดขึ้นก่อนพุทธศาสนา (สุนทร ณ รังษี, 2537, หน้า 62) ข้อสันนิษฐานนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่า น่าจะถูกต้อง เพราะในช่วงแรกของธัมมจักกัปปวัตตนสูตร พระพุทธเจ้าทรงวิพากษ์แนวคิดกามสุขัลลิกานุโยคว่าเป็นแนวคิดสุดโต่ง ซึ่งแนวคิดนี้เป็นแนวคิดของปรัชญาจารวากนั่นเอง สิ่งนี้ทำให้เห็นว่าปรัชญาจารวากมีมาก่อนพุทธศาสนา ปรัชญาจารวากมีทรรศนะในทางอุปปรัชญาว่าความจริงแท้คือสสารหรือวัตถุเท่านั้น อันได้แก่ ธาตุ ดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ และธาตุลม การรวมตัวของธาตุ 4 เป็นปัจจัยให้เกิดโลกและ สรรพสิ่งในโลก เช่น มนุษย์ สัตว์ เป็นต้น จิตหรือวิญญาณเป็นผลมาจากการรวมตัวของธาตุ 4 จิตหรือวิญญาณไม่มีอยู่จริง มนุษย์หรือสัตว์ตาย เพราะการแยกตัวของธาตุ 4 (สุนทร ณ รังษี, 2537, หน้า 70-72)

จะเห็นได้ว่า ท่านปुरुณกัสสปะเป็นบุคคลร่วมสมัยกับพระพุทธเจ้า ส่วนปรัชญาจารวากเป็นปรัชญาฝ่ายสสารนิยมที่เกิดขึ้นก่อนพุทธศาสนา เมื่อผู้เขียนพิจารณาสภาพการณ์หรือสภาพแวดล้อมตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้เขียนตีความว่า ปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะน่าจะได้รับอิทธิพลจากปรัชญาจารวากจริงอยู่ในปรัชญาของท่านอาจจะไม่ได้กล่าวถึงธาตุ 4 เหมือนปรัชญาจารวาก แต่ปรัชญาของท่านก็สื่อความหมายในทาง

สสารนิยม เพราะท่านกล่าวว่าการกระทำสิ่งต่าง ๆ ในโลก เช่น การฆ่าคนไม่จัดว่าเป็นบาป การฉวยทานก็ไม่จัดว่าเป็นบุญ การที่ท่านกล่าวเช่นนี้เพราะท่านมีความเห็นว่า มนุษย์คือสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของสสาร หากจะกล่าวให้ลึกซึ้ง คือ ตามทฤษฎีของท่านปุรณกัสสปะ มนุษย์เป็นเพียงสมมติโวหารที่ใช้เรียกกันในโลก เพราะเมื่อสสารตกลงไปไปถึงที่สุดแล้ว มนุษย์ไม่มีอยู่จริง สสารเท่านั้นที่มีอยู่จริง เมื่อสสาร (มนุษย์) กระทำการอันใดก็ตาม จึงไม่ถูกตัดสินว่าเป็นบุญหรือบาป เพราะว่าการกระทำเหล่านั้นเป็นเพียงอาการเคลื่อนไหวของธาตุ 4 ซึ่งปรัชญาจารย์เองก็มีความเห็นเช่นนี้ อย่างไรก็ตาม อาจมีข้อโต้แย้งภายหลังได้ว่า ท่าน (ผู้เขียน) รู้ได้อย่างไรว่า ท่านปุรณกัสสปะได้รับอิทธิพลจากปรัชญาจารย์ เพราะไม่มีหลักฐานในทางประวัติศาสตร์ระบุชัดเจน ข้อโต้แย้งนี้อาจตอบได้ว่าหากเราเชื่อว่าปรัชญาจารย์มีมาก่อนการอุบัติ พุทธศาสนาและท่านปุรณกัสสปะเป็นบุคคลร่วมสมัยกับพระพุทธเจ้า ท่านปุรณกัสสปะน่าจะได้รับอิทธิพล จากปรัชญาจารย์ซึ่งก็เหมือนกับศาสนาพราหมณ์เกิดขึ้นในอินเดียมาอย่างยาวนาน และมีคัมภีร์สำคัญคือ คัมภีร์พระเวท ปรัชญาอินเดียรุ่นหลังล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลจากคัมภีร์พระเวททั้งสิ้น ดังนั้น ปรัชญาของท่านปุรณกัสสปะน่าจะได้รับอิทธิพลจากปรัชญาจารย์อยู่บ้างไม่มากนัก

อนึ่ง ปรัชญาต่างสำนักได้ตีความปรัชญาของท่านปุรณกัสสปะว่าเป็นอกิริยาท (non-action) และอศีลธรรมนิยม (amoralism) และนักวิชาการบางคนในปัจจุบันได้ตีความว่า ปรัชญาของท่านปุรณกัสสปะเป็นมิฉชาติภูมิ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับการตีความดังกล่าว เนื่องจากผู้เขียนมีความเห็นว่า ปรัชญาของท่านปุรณกัสสปะเข้ากันไม่ได้กับแนวคิดเรื่องบุญเรื่องบาป เพราะแนวคิดเรื่องบุญบาปมีรากฐานมาจากจิตนิยม กล่าวคือ บุคคลเมื่อทำความดีความชั่วในชาติปัจจุบัน จิตจะสั่งสมความดีความชั่วไว้ เมื่อบุคคลเสียชีวิต จิตของเขาไม่ได้ตายไปพร้อมกับร่างกาย แต่ไปปฏิสนธิในภพภูมิใหม่ตามบุญบาปที่เคยทำไว้ ฉะนั้น แนวคิดเรื่องบุญบาปจึงเกี่ยวข้องเฉพาะปรัชญาสายจิตนิยมเท่านั้น ส่วนปรัชญาของท่านปุรณกัสสปะเป็นสสารนิยม มองสรรพสิ่งในโลกเป็นเพียงสสารหรือวัตถุ เรื่องบุญบาปซึ่งเป็นเรื่องนามธรรมจึงเข้ากันไม่ได้กับสสารนิยมซึ่งเป็นรูปธรรม จะเห็นได้ว่าปรัชญาสายสสารนิยมและจิตนิยมมีทฤษฎีตรงกันข้ามกัน ฉะนั้น การนำแนวคิดเรื่องบุญบาปซึ่งมีรากฐานมาจากจิตนิยม (idealism) มาวิเคราะห์ตีความปรัชญาของท่านปุรณกัสสปะซึ่งเป็นสสารนิยม แล้ววิพากษ์ว่า ปรัชญาของท่านปุรณกัสสปะเป็นปรัชญาที่ปฏิเสธบุญบาปหรือ ผลของความดีความชั่ว อาจจะไม่ชอบธรรมแก่ท่านปุรณกัสสปะเท่าใดนัก เพราะท่านมองโลกใบนี้เป็นเพียงสสาร ความเป็นไป ในโลกใบนี้ตามทฤษฎีของท่านคือ ความเคลื่อนไหวของสสารเท่านั้น

2.3 จุดมุ่งหมาย ปรัชญาของท่านปุรณกัสสปะเป็นสสารนิยม ซึ่งน่าจะได้รับอิทธิพลจากปรัชญาจารย์ ท่านปุรณกัสสปะไม่ได้ให้เหตุผลว่า เหตุใดจึงได้นำเสนอปรัชญาในลักษณะท่านองนี้ ตามการตีความของผู้เขียน ท่านปุรณกัสสปะน่าจะประสงค์ให้กลุ่มที่ศึกษาปรัชญาของท่านมองชีวิตเป็นสสาร ไม่ยึดมั่นถือมั่นในร่างกายซึ่งเป็นเพียงของชั่วคราวที่เกิดจากการรวมตัวของสสาร จริงอยู่ท่านปุรณกัสสปะอาจจะไม่ได้กล่าวว่าท่านประสงค์จะให้กลุ่มคนที่ศึกษาปรัชญาของท่านมองชีวิตเป็นเพียงสสาร แต่ถ้าวิเคราะห์ปรัชญาของท่านโดยละเอียดแล้ว จะพบว่าสิ่งที่ท่านสอนว่าการทำร้ายบุคคลอื่น การขโมยทรัพย์ การล่วงละเมิดประเวณี การพูดเท็จไม่จัดว่าเป็นบาป การให้ทาน การบูชา การสัจธรรม การฝึกอินทรีย์ การพูดคำสัตย์ ไม่จัดว่าเป็นบุญ คำสอนเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า ท่านมองสรรพสิ่งในโลกรวมถึงมนุษย์เป็นเพียงสสาร จะมีเหตุผลอันใดที่จะต้องยึดมั่นถือมั่นในสรรพสิ่งซึ่งเป็นสสาร อย่างไรก็ตาม อาจมีข้อโต้แย้งภายหลังว่า ท่านปุรณกัสสปะไม่ได้มีจุดมุ่งหมายสอนให้คนปล่อยวางในชีวิตหรือมองชีวิตรวมถึงสรรพสิ่งเป็นเพียงสสาร แท้ที่จริงแล้วท่านกลับสอนให้คนไม่สนใจเรื่องบาปบุญ ข้อโต้แย้งนี้อาจตอบได้ว่า ปรัชญาของท่านปุรณกัสสปะเป็นสสารนิยม มองสรรพสิ่งในโลกเป็น

เพียงสสาร แนวคิดเรื่องบาปบุญอย่างที่ปรัชญาตะวันออกสอนกันในเวลานั้น ท่านปुरुณกัสสปะไม่ได้ให้ความสนใจที่จะพิจารณาตั้งแต่เริ่มแรกอยู่แล้ว หมายความว่า ในมุมมองของท่านไม่มีเรื่องบุญบาปเลย เพราะว่า ท่านเชื่อว่าสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นเพียงสสารเท่านั้น อย่างไรก็ตาม อาจมีข้อโต้แย้งว่าปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะไม่ได้มีจุดมุ่งหมายสอนให้คนปล่อยวางในชีวิตหรือมองชีวิตเป็นเพียงสสาร แต่ท่านสอนให้คนทำอาชญากรรมต่างหากเล่า ข้อโต้แย้งนี้อาจตอบได้ว่า การตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะตามตัวอักษร ย่อมทำให้เข้าใจได้ว่า ท่านสอนให้คนก่ออาชญากรรม หากตีความปรัชญาของท่านเพื่อทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของท่านอย่างแท้จริง จะเข้าใจว่าท่านไม่ได้มีจุดมุ่งหมายสอนให้คนก่ออาชญากรรม ท่านมีจุดมุ่งหมายสอนให้คนปล่อยวางในชีวิตหรือมองชีวิตเป็นเพียงสสาร เหมือนอย่างที่พุทธปรัชญาสอนให้บุคคลมองชีวิตเป็นเพียงรูปนาม ปรัชญาฮินดูสอนให้บุคคลมองชีวิตคือชีวิตมันที่มาจากอสังขารกับร่างกาย หากท่านปुरुณกัสสปะมีจุดมุ่งหมายสอนให้คนก่ออาชญากรรมจริงตามข้อโต้แย้งดังกล่าว ท่านน่าจะถูกเจ้าหน้าที่บ้านเมืองจับกุมตัวดำเนินคดีในข้อหาปลุกปั่นความคิดให้ประชาชนก่อการร้ายหรือทำสงคราม แต่ท่านกลับได้รับการยกย่องนับถือจากประชาชนดังที่ได้เห็นกันมาแล้ว ฉะนั้น ท่านปुरुณกัสสปะจึงไม่ได้มีจุดมุ่งหมายสอนให้คนก่ออาชญากรรมอย่างแน่นอน

2.4 คุณค่าเฉพาะเกี่ยวกับชีวิต ท่านปुरुณกัสสปะไม่ได้เขียนงานทางปรัชญาไว้ ปรัชญาของท่านปรากฏอยู่เฉพาะในคัมภีร์พุทธศาสนา แม้อดีตชีวิตประวัติของท่านเองก็อยู่ในคัมภีร์พุทธศาสนาด้วยเช่นกัน อรรถกถา สุมังคลวิลาสินี ซึ่งเป็นคัมภีร์พุทธศาสนาได้กล่าวถึงอดีตชีวิตประวัติของท่านไว้ว่าท่านปुरुณกัสสปะเป็นบุตรคนที่ 100 การครองเรือนของท่านดำเนินไปอย่างราบรื่น เมื่อท่านได้รับมอบหมายให้กระทำการสิ่งใด ไม่มีใครสามารถต้านทานท่านได้เลย ภายหลังท่านได้ตัดสินใจหนีออกจากบ้าน และในระหว่างทาง ท่านถูกโจรชิงเอาผ้าห่มผ้าห่มไป ท่านไม่รู้จักรูปวิธีการปกปิดร่างกายด้วยใบไม้และหญ้า จึงเปลือยกายเดินมุ่งหน้าเข้าสู่หมู่บ้าน ประชาชนเห็นท่านแล้วเข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์ จึงได้นำอาหารคาวหวานมาถวาย ท่านจึงสมารถไม่ห่มผ้า ถือเพศคนเปลือยเป็นบรรพชาเพราะคิดว่าวิธีนี้ทำให้ตนได้รับลาภสักการะ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557, หน้า 201)

อย่างไรก็ดี สำหรับการตัดสินใจหนีออกจากบ้านออกบวชของท่านปुरुณกัสสปะ ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตว่าท่านอาจจะรับอิทธิพลคำสอนเรื่องอาศรม 4 จากคัมภีร์พระเวท ได้แก่ 1) พรหมจารี วัชศึกษาเล่าเรียน 2) คฤหัสถ์ วัชทำงานสร้างครอบครัว 3) วานปรสธ วัชทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และ 4) สันยาสี วัชออกบวช เพื่อบำเพ็ญพรตพร้อมกับบอรัมสั่งสอนให้บุคคลอื่นปฏิบัติดี (กรณา-เรื่องอุไร กุศลาลัย, 2550, หน้า 29) หมายความว่า ท่านปुरुณกัสสปะน่าจะมียุอยู่ในช่วงวัชสันยาสีแล้ว ท่านจึงได้ตัดสินใจหนีออกจากบ้าน ถือเอาเพศคนเปลือยเป็นเพศนักบวช ภายหลังท่านได้สอนปรัชญาของท่านแก่ประชาชนจนมีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับและถูกยกย่องว่าเป็นคนดี (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557, หน้า 48) การดำเนินชีวิตของท่านปुरुณกัสสปะตามที่คัมภีร์พุทธศาสนายืนยันไว้ สอดคล้องกับคนที่อยู่ในวัชสันยาสีที่ออกบวชบำเพ็ญพรตและสอนวิธีการปฏิบัติที่ดีแก่บุคคลอื่น

จะเห็นได้ว่า คุณค่าชีวิตของท่านปुरुณกัสสปะอยู่ที่การสอนปรัชญาแก่ประชาชน การทำงานตลอดชีวิตของท่านเพื่อบุคคลอื่น ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงตีความว่า ท่านปुरुณกัสสปะมีจุดมุ่งหมายนำเสนอปรัชญาสสารนิยมเพื่อให้คนปล่อยวางในชีวิต มองชีวิตเป็นเพียงสสาร ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายนำเสนอปรัชญาสสารนิยมเพื่อส่งเสริมให้คนก่ออาชญากรรม ทั้งนี้เพราะว่าคุณค่าชีวิตของท่านอยู่ที่การทำเพื่อบุคคลอื่นหรือสังคม ฉะนั้น จึงเป็นไปได้ว่าบุคคลทำเพื่อสังคมเช่นท่านปुरुณกัสสปะจะสอนปรัชญาเพื่อส่งเสริมให้คนก่ออาชญากรรม

ปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะถูกปรัชญาต่างสำนักตีความว่าเป็นอภิปรัชญา (non-action) คือ ปฏิเสธบุญบาปหรือผลของความดีความชั่ว อศีลธรรมนิยม (amoralism) คือ ปฏิเสธเรื่องศีลธรรม รวมถึงถูกมองว่าเป็นนิมิตวิทยา ผู้เขียนมีความเห็นว่า ปรัชญาต่างสำนักตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะตามกรอบความคิดของตน ไม่ได้ตีความเพื่อเข้าใจจุดมุ่งหมายของท่านปुरुณกัสสปะอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงได้นำอรรถปริวรรตศาสตร์ของฟริตริช ชไลเออร์มาเคอร์มาตีความปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ ผลการตีความมีข้อค้นพบดังนี้

2. การตีความเชิงจิตวิทยา มี 4 ประเด็น คือ 1) องค์รวมและองค์ย่อย องค์รวมในปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะคือสสารนิยม องค์ย่อยคือการกระทำความชั่วไม่เป็นบาป การกระทำความดีไม่เป็นบุญ

2) สภาพแวดล้อม ท่านปुरुณกัสสปะเป็นบุคคลร่วมสมัยกับพระพุทธเจ้า และเมื่อย้อนเวลาถึงยุคก่อนพุทธกาล พบว่า ปรัชญาจารย์วากเกิดขึ้นก่อนพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงตีความว่า ท่านปुरुณกัสสปะน่าจะได้รับอิทธิพลแนวคิดจากปรัชญาจารย์วาก เพราะคำสอนของท่านกับปรัชญาจารย์วากมีความใกล้เคียงกัน

3) จุดมุ่งหมาย เมื่อพิจารณาปรัชญาของท่านปुरुณกัสสปะ อาจจะไม่พบว่าท่านมีจุดมุ่งหมายอย่างไรในการเสนอปรัชญาเช่นนี้ อย่างไรก็ตาม การตีความของผู้เขียน จุดมุ่งหมายในการนำเสนอปรัชญาของท่านคือการสอนให้บุคคลมองสรรพสิ่งในโลกเป็นเพียงสสาร สอนให้บุคคลไม่ยึดมั่นถือมั่นในชีวิตซึ่งเป็นเพียงสสาร คล้ายกับพุทธปรัชญาที่สอนให้บุคคลมองชีวิตหรือสรรพสิ่งในโลกเป็นเพียงรูป-นาม และ 4) คุณค่าเฉพาะเกี่ยวกับชีวิต เมื่อจุดมุ่งหมายในการนำเสนอปรัชญาของท่านคือการสอนให้บุคคลมองชีวิตหรือสรรพสิ่งในโลกเป็นเพียงสสาร ไม่ยึดมั่นถือมั่นในชีวิตซึ่งเป็นเพียงสสาร ฉะนั้น คุณค่าเฉพาะเกี่ยวกับชีวิตของท่านคือการทำงานเพื่อสังคมนั่นเอง

กรุณา-เรื่องอุไร กุศลาสัย. (2550). *การตวทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). ศยาม.

นงเยาว์ หนูไชยะ ณ กาฬสินธุ์. (2544). *การศึกษาเชิงวิเคราะห้แนวคิดเรื่องมิจฉาธิฏฐิในพระพุทศาสนาเถรวาท*. [วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์* (พิมพ์ครั้งที่ 27). มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต).

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2557). *อรรถกถาภาษาไทย พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกายสีลขันธวรรค*. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- สมบัติ พรศิริเจริญพันธ์. (2559). *เฮอริเมนต์ิกส์: ศาสตร์แห่งการตีความและศิลปะแห่งการเข้าใจ*. วชิรินทร์ พี.พี.สมหวัง อินทร์ไชย และคณะ. (2553). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร GEN 1021. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ราย.
- สุนทร ณ รัชชี. (2537). *ปรัชญาอินเดีย: ประวัติและลัทธิ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bhattacharyya, N.N. (1976). *Jain philosophy: Historical outline*. Modern Printers.
- Chushu, U. (2023). *What Buddhism isn't*. <https://thetattooedbuddha.com/2023/06/30/what-buddhism-isnt/>.
- Pamplany, M. J., Kaviyil, P., Karackattu, D., & Mathew SH, B. (2020). *Paul as a pastoral theologian in corinthian correspondence*. Alpha Institute of Theology and Science.
- Porter S.E. & Robinson, J.C. (2011). *Hermeneutics: an introduction to interpretive theory*. Wm.B. Eerdmans.
- Schleiermacher, F. (1998). *Schleiermacher hermeneutics and criticism: and other writing*. Cambridge University Press.